

Bányay Anna
Magyar Képzőművészeti Egyetem
KÉPGRAFIKA szak
Témavezető: Szurcsik József
(egyetemi adjunktus, mb. oktatási rektorhelyettes)

HÁZAK

OMDK dolgozat 2014

Bemutakozás

Bányay Anna

1990. május 30-án születtem Budapesten. 2005 és 2010 között a Képző-és Iparművészeti Szakközépiskola diákja voltam grafika szakon, ahol Sárközi Róbert volt a mesterem.

2010-2011-ig a Budai Rajziskolában tanultam, grafika szakon ahol Balla Dóránál és Pálfi Györgynél.

2011-től jelenleg is a Magyar Képzőművészeti Egyetem hallgatója vagyok képgrafika szakon. Mestereim: Eszik Alajos és Madácsy István, 2013-tól Szurcsik József.

IMDK 2014

A mű címe: Házak (sorozat)

Technika: rézkarc-akvatinta

Nevezési kategória: Síkbeli művészet: sokszorosító grafika

Témavezető: Szurcsik József

Kutatási téma, koncepció

Városi emberként hétköznapijainkban nem sok időt és érdeklődést szentelünk arra, hogy a mindennapi környezetünkben fellelhető tárgyakat, dolgokat észrevegyük, esetleg megcsodáljuk. Ugyanígy vagyunk az épített környezetünkkel. Tevékenységeink lekötnek, leszegett fejjel végigjárt városi útjaink sietősek. Rohanunk reggel, hogy el ne késsünk, este pedig azért sietünk, hogy végre megpihenjünk. Számomra különösen kedvesek az architektúrák, az épületek, melyek körbevesznek. Megfigyeltem, hogy amikor az utcán megyünk, szinte csak arra figyelünk, amik, vagy akik a közvetlen látókörünkbe kerülnek, ritkán vesszük azonban a fáradságot arra, hogy megálljunk, felnézzünk és elidőzzünk egy szép épület láttán. Ez inkább a vándor attitűdje. Különös, hogy turistaként adott esetben sokkal személyesebb viszont tudunk kialakítani megcsodált környezetünkkel, mint a város lakójaként. Talán elcsépelten hangzik, de Budapest egy sokféle korszakból való múlttal is rendelkező gyönyörű város. Észrevettem, hogy az engem körülvevő házak – akárcsak az emberek – sokszínűek, korban és kinézetben éppoly változatosak, mint mi városlakók. Nagyon érdekes, hogy ezek a nagyon különböző épületek egymás mellett találtak helyet, együtt „élnek”, tetszik nem tetszik a miliőt alapvetően meghatározzák a sok ott lakó ember számára. A házaknak tehát saját személyiségük és saját közösségük van olvasatom szerint.

Ha pedig így van, miért ne áldoznánk rájuk több időt? Ezzel a sorozatommal tehát elsősorban a környezetünkkel kapcsolatos viszony fontosságára szeretném felhívni a figyelmet.

Ugyanakkor - véleményem szerint - az épített struktúrák esztétikája hat az emberek alaphangulatára. Az ergonómia tudománya számára igazolt tény, hogy, amit látunk a tevékenységeink minőségére is jelentős befolyással vannak. Nekem is személyes tapasztalatom, hogy a dolgok pusztá megjelenése egzisztenciálisan hat rám és képes hangulataimat meghatározni. Ebből a felismerésből arra következtettem, hogy a saját képi ábrázolásom által talán képes leszek negatív érzelmeket pozitívvá változtatni és a grafikai megfogalmazás mintegy megszeretheti velem az ellenérzéssel szemlélt épületeket is. A házakkal kapcsolatos munkáim tehát másodsorban egy kísérlet arra is, hogy képes-e a művészi megfogalmazás a dolgokhoz való viszonyomat is átértékelni.

A munka folyamata

Kézenfekvőnek tartottam, hogy elsősorban a saját környezetemet vizsgáljam, boncolgassam. Amikor kilépek az ajtón a körfolyosós házunkban látom a régi kövezetet, az ódon korlátokat, a falakra vetülő árnyékokat, magamba szívom a régi polgári lét megmaradt nyomait. Mivel ebben nőttem fel, számomra ez a természetes. Nem csak munkámra, hanem az esztétikai hozzáállásomra is hatással van. Csodálkozva figyelem nap, mint nap Budapesten, hogyan is fér meg egymás mellett ennyiféle stílusú és korú objektum. A sorozat minden darabja olyan épületet ábrázol, amelyekkel gyakran találkozom a személyes útvonalaimon vagy élmények fűznek hozzájuk. A sorozatot megelőzte egy játék: a saját intim környezetemet dolgoztam fel analóg fényképezőgép segítségével. Kezdetben csupán a szobát, a lakást, amelyben élek fényképeztem verőfényes napsütésben felhasználva a fény-árnyék ellentétét és kiemelő erejét pusztán a saját örömömre, ez azonban fokozatosan kiterjedt a tágabb környezetemre, így a lépcsőházra és végül kiért az utcára.

Műleírás

Az eddigi hat darabból álló sorozatot 2013-ban kezdtem el. Technikáját tekintve rézkarc-akvatinta, változó méretű rézlemezeken, 50 x70 cm-es papíron.

A legelső ház, amelyet megörökítettem egy a környékünkön körülbelül a 60-as években épült hétemeletes. A lakásunkból remekül rá lehet látni, így elkerülhetetlen, hogy a látóterembe

ússzon. Az ok amiért mélynyomásban is megörökítettem az épületet, az az egyszerű észrevétel volt, hogy nekem kirí a környezetéből, mivel csak régi házak állnak körülötte. Valami azonban mégis megfogott benne.

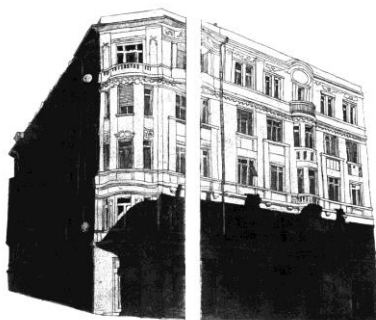
Egyik délután rásütött a nap és olyan aranyos sárga színek pompáztak rajta, hogy egészen új arcát láttam a megszokott építménynek, nagyon érdekes élmény volt. A megszokott kép új fényekkel megvilágítva már egész más összképet alkot.

A másik momentum amit érdekesnek találtam, hogy a vele szemben levő ház árnyékot vetett az oldalára, amely jól kiegészítette látványt. A modern ház a régi árnyéka, és ez az erős ellentét mégis valami harmóniát hozott létre.

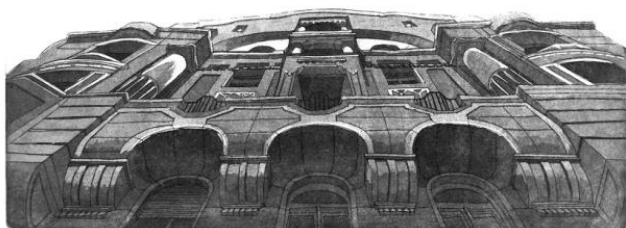

Két darab 15x30 cm-es rézlemezre készítettem rézkarc-akvatinta technikával, majd fólia segítségével próbáltam meg visszaadni színeiben a látottakat, napsárga flack-et nyomtam rá. Azért választottam a két darabra való kivitelezést, mert így azt az érzést kelti a nézőben, mintha egy ablakon keresztül tekintene rá. A ház csak úgy lebeg az éterben, szándékosan emeltem ki a környezetéből, ezzel is eltávolítván a többi épülettől, mivel korban és stílusban is elüt a környezetétől.

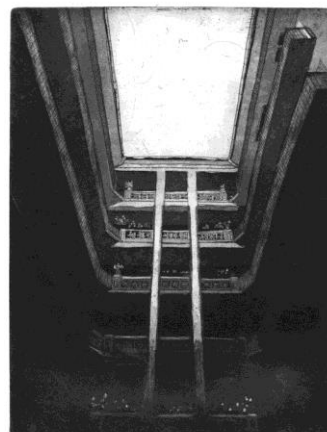
A második házam pontosan az ellentéte az elsőnek, párba állítottam őket: a szép régi polgári ház és a modern tégl. Méretben, nézetben és felosztásban pont ugyanakkora, mint az első, a környékbeli házak rávetülnek a kiválasztott darabra, technikája is rézkarc-akvatinta, ez azonban több árnyalatot tartalmaz, mivel fejlődni kezdett a technikám.

A harmadik darab már csupán fél lemeznyi területre készült, és az eddigiektől teljesen eltérő nézőpontból, a báméskodó ember nézőpontjából, aki feltekint a fölé tornyosuló óriásra. Több és jobban végiggondolt árnyalatot tartalmaz valamint a megfogalmazása is sokkal reálisabb, mint az addigiaknak, már nem csak úgy levitál a vakító fehér térben.

A sorozat negyedik darabja nem egy teljes épületet ábrázol, inkább csak egy része annak, de mindenképpen fontos szerepet játszik az életemben, mivel reggelente, amikor kilépek a „világba” ezt a képet látom először.

Az ötödik része a sorozatnak az első olyan, amelyet nem látok minden nap, ha elindulok otthonról, de ettől függetlenül egy olyan utcához kapcsolódik, amelyhez kötődöm. Az épület szörnyként tornyosul a nézőre, szánt szándékkal tátongnak sötétben az ablakai, mármár fenyegetően. A felette levő nagy fehér felület feloldja az alul történeteket.

A sorozat eddigi utolsó darabja név szerint a Bálna (korábbi nevén a CET), amely hasonlóan a legelsőhöz negatív érzelmhez kötődik. Véleményem szerint elrontja az őt körülvevő pesti látképet, elnyomja a két régi közraktár épületét, amelyre ránehezedik. Mégis sikerült megkedveltetnie magát velem miközben foglalkoztam vele, fotóztam, körüljártam és amikor átültettem rézlemezre. Ez a mű technikailag a legjobban sikerült, görcstelenül és élvezettel törődtem vele. 30x30 cm-ével ő a legnagyobb.

Előképeket tekintve nagy hatással volt rám Piranesi munkássága, csodálatos vedutáival a saját közvetlen környezetét örökítette meg, bravúros módon kihasználva a mélynyomás adta lehetőségeket. Központban a szeretett Itáliája monumentálisnak ható építészeti remekeivel. Az én munkáim ugyan nem nevezetes épületeket mutatnak, amelyek ábrázolásával talán sikerül a nézőnek is átadni a bennem felmerülő sok-sok gondolatból, amelyek felhívják a figyelmet a környezetünk milyenségének fontosságára, a fény-árnyék, az új-régi kapcsolata, az odafigyelés problematikája és játéka körül forog. Természetesen nem minden nézőben fognak ugyanígy megfogalmazódni.